

השבי המפריד. מצד אחד של רציף האבנים — הפרוס הנמצא עדיין בידי הערבים. מצד שני — הגדר המסמנת את תחום אדמת המושב. בכל כמה מאות מטרים מצטלב הרציף עם דרך עפר: שם נפגשות דרכי הערבים עם דרכי השכנים היהודים.

הקו שהופסק. במרכז המושב מונחת ערימה של צנורות. הקו, שהיה צריך לספק מי השקאה לכל חלקי המושב, הופסק באמצע: בתים ערביים הפריעו.

„הרמתי את הידים והפתלקתי.“ חורבה זו היתה פעם ביתו של סלים אחמד אסלאן. כעת הוא גר בפרדס. במרחק מאה מסר בלבד. אין הוא יכול לעשות צעד מבלי שעיניו תתקלנה בחורבה ולבו יתמלא מרירות. „עוד לפני הכיבוש החחלתי בעבודות שיפור בבית.“ הוא נזכר. „אבל לא הספקתי ליהנות מהם. כשבא צבא ישראל הרמתי את הידים והסתלקתי.“

פלחיות מול המאה העשרים. בתמונה למטה, מסתכלות כמה מנשות אוס'אל-פרג' בסרקטור של מושב בן-עמי חורש את אדמת המושב הסמוכה.

הפתרון: לעזוב

בצד הכביש המוביל לנהריה עומד בית לבן בן חדר אחד. זהו בית מזכירות מושב בן-עמי. מן הארון העומד בצד, מוציא המזכיר מפה של המושב, מצביע על קווי הישוב, מצביע גם על החלקות התפוסות עדיין בידי הערבים. בג' ללן לא יכול היה המשק להתפתח כמתוכנן.

צנור המים נחסם באמצע, כביש אשר צריך לחבר את שני קצוות המושב נסלל עד הגיעו לחלקה ערבית. שם נפסק. ליד הצרכניה, במרכז המושב, נערמות תבניות עץ: הצריפים אשר מושב בן-עמי הקצה מרכושו הפרטי ליישוב ערבי אוס'אל פרג' בכפר אחר.

אומר איש המזכירות: „לפני מתן פסק הדין עלידי בית המשפט העליון פנינו למוכתר, הצענו לו פשרה. אמרנו לו שאנו מוכנים להקצות לערבים אדמה בתחום המושב, אך מרוכזות במקום אחד, לא במרכז. הקק"ל הציעה להם לעבור לכפר מזרה, עליד נהריה. הם סרבו.“

לדעת אנשי המושב לא היו הסיבות עקרוניות. הם פשוט חוששים לחייהם, אומר נתן מילר, אחד מפעילי המושב. „אם אסלאן יעבור לשם, עלולות לפרוץ התנגשויות בינו לבין משפחת המוכתר הנוכחי של הכפר. חוץ מזה, אין הם רוצים אדמה של פליטים ערבים מעבר לגבול.“

נזק פסיכולוגי. כאשר הוצא פסק הדין בבית המשפט העליון, נכנעו תושבי אוס'אל-פרג', הסכימו לעבור הי- תנאי שלהם: שיעבירו אותם לכפר מקר, מקום בו יש ל- אפוסטרופוס 200 דונם של פרדס פורה, או לפרדס ברוך, עלידי עכו. אך הקרן הקיימת לא יכלה לקבל את התנאים: אדמת מקר הוחברה ליהודים; פרדס ברוך שייך לתחנת נסיון- גות ממשלתית.

הפסקת מי השתיה למרכז הבקחות הערביות היתה צעו חוקי בהחלט. הצנור הונח עלידי המושב, האינסטלציה שייכת לו. הוא סיפק מי שתיה לערבים רק עלפי הוראה של בית המשפט, עד אשר יינתן פסק הדין הסופי. למרות זאת, הבליג המושב למעלה מתודש. אחרי מתן פסק הדין כאשר לא בא כל סידור, החליט להפעיל לחץ על הערבים. „הנוק הוא פסיכולוגי בלבד“, מסבירים אנשי המושב בחיוך. „אמנם הפסקנו להם את הברז המרכזי, אך במרחק כמה צעדים בלבד ישנם שני ברזים ליד הבתים שלנו. הער- בים שואבים מהם מים כאוות נפשם.“

אך כל הצעדים הללו אינם משנים את העובדה: בעיית אוס'אל-פרג' עודנה טעונה פתרון. המחזה שהתנהל במשך ארבע שנים בפינה הצפונית, עומד עתה לפני סיומו. דבר אחד ברור: יהיה זה סיומם מכאיב, כי בטרגדיה הסוף מכאיב.

